

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการป่าชุมชนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน บ้านแม่กิต ตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ ศึกษาแนวทางการจัดการป่าชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ระยะเวลาดำเนินงาน 6 เดือน ตั้งแต่ 1 กันยายน 2552 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2553 ประชากร คือ ประชาชนบ้านแม่กิต จำนวน 300 หลังคาเรือน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 หลังคาเรือน (หลังคาเรือนละ 1 คน) โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการจัดเวทีสนทนากลุ่มย่อย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านแม่กิตมีพื้นที่ป่าชุมชนประมาณ 5,000 ไร่ อยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน ระยะทางจากหมู่บ้านถึงเขตพื้นที่ป่าชุมชน ประมาณ 12 กิโลเมตร บริเวณป่าชุมชนมีหินแกรนิต ที่สามารถใช้ทำครก หรือชาวบ้านเรียกว่าหินครก ประมาณ 50 ไร่ เริ่มดำเนินการอนุรักษ์เป็นป่าชุมชนมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 สำหรับแนวทางการจัดการป่าชุมชนของบ้านแม่กิต พบว่า การจัดการป่าชุมชนควรให้สมาชิกในชุมชนเป็นผู้ควบคุมดูแล ร้อยละ 85.0 สาเหตุที่ทำให้ป่าเสื่อมโทรมเพราะการลักลอบตัดไม้ของชาวบ้าน และผู้ที่มีอิทธิพล ร้อยละ 72.0 ประชาชนมีความรู้สึกต่อสถานการณ์ป่าไม้ในปัจจุบันว่าเป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันดูแลรักษา ร้อยละ 89.0 ส่วนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางการจัดการป่าชุมชน พบว่า_แนวทางการจัดการป่าชุมชนควรมีวิธีการดูแลป่าโดยให้ชาวบ้านรอบ ๆ บริเวณป่าเป็นผู้ดูแล ร้อยละ 37.0 วิธีการฟื้นฟูสภาพป่าของชุมชนควรมีการดูแลบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องร้อยละ 45.0 หน้าที่ในการปลูกป่าในชุมชนควรเป็นหน้าที่ของสมาชิกในชุมชน ร้อยละ 93.0 กระบวนการมีส่วนร่วมในการรักษาป่าชุมชนบ้านแม่กิต พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการรักษาป่าชุมชนของประชาชนบ้านแม่กิตมีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) หากพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประชาชนจะให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมของเครือข่ายป่าชุมชนมากที่สุด ($\bar{X} = 3.27$) รองลงมาคือเห็นว่าเมื่อเกิดเครือข่ายการอนุรักษ์ป่าชุมชนและประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นเครือข่ายจะทำให้ป่าในชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 3.00$)